

FILM

4

TÜRK FİLM ARŞİVİ YAYINI

MART 1971

Judy Garland

BU GÖRÜŞ DERSİSİNİN 4. SİYASİSİNİ YA-
KIN 71 İN 4. KATIRI, PROGRAMINI
FİLMİSİ FİLMİLERİ GÖRÜK BU GÖRÜŞ
RÖ. Kİ NEDENLE KIZILDEDİK HEM BU
GÖRÜK TÜRKİYE'DE BU GÖRÜŞ TOPEU
BİR MÜZİKAL FİLMİLER GÖSTERİSİ YA-
TILMAMIS OLMASI, HEM DE GÖRECEĞİMİZ
FİLMİLERİN BÜYÜK BİR KİSMİ 5 YIL-
LIK TELİF HAKKI SÜRESİNİ DOLDURDU
GU VE ULUSLARARASTI ANLAŞMALARLA GÖ-

BEÇER YAKINDA İMHA EDİLECEĞİNDEN,
SUNDAN SONRA DA YAPILAMIYACAĞI
İÇİN, FİLM BİR İKİ SAYI SONRA ARŞİV'DEN,
TÜRK VE DÜNYA SİNEMASINDAN HABER
LER VERİREK, GEREK İÇERİĞİ YÖNÜN-
DEN VE GEREKSE SAYFA YÖNÜNDEN ÇOK
DAHA ZENGİN OLACAK VE BÜTÜN TÜRKİ-
YE'YE DAĞITILACAKTIR.

SAMI SEKEROĞLU

Sahibi ve Yazarı Yönetmen: Sami Bekeroğlu
Yazı İşleri: 60 Milli Yönetmen: 30 Ertan
Bu sayıdaki yazıları hazırlayan: İsmet Paşatay
Disedi: Gülden Akbulut

Osogran ve Ofset filimleri:

Film Arşivi Ofset Laboratuvarı

Baskı: **Millî Arşivi Olarak Matbaası**

BANKRUPTCY COURT

Platform: 32-bit (x86_64) (Ubuntu)

Yönetim yeri: [Türk Film Arşivi](#)

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi

MÜZİKAL FİLMLER

"Dünya bir sahnedir"
W. SHAKESPEARE

"Sahne bir eğlence dünyasıdır"
"BAND WAGON"/MINELLI

Hollywood sinemasının tek amacı ve tartışılmaz yeteneği eğlendirici olmaktı. Uzun bir süre Hollywood filmlerini sinema seyircilerinin gözünde rakipsiz bırakan bu özelliğin en belirgin örnekleri müzikal filimler oldu. Kaynakları operetler ve Broadway'ın ünlü müzikal oyunları olan danslı şarkılı filimler salgını sesli sinemanın ilk yıllarından itibaren Hollywood'u sardı.

Müziği, dansı, eğlenceyi, toz pembe bir dünya görüşünü biraraya getiren, gerçek dünyayı kendine özgü bir yumuşatmaya uğratan ve genellikle hepsi birbirine benzeyen sayısız filmde, basit bir koro şarkı cısının, sesinin güzelliği sayesinde, şöhrete ulaşması gibi prototip konular üzerinde çeşitlemeler yapılıyordu. Bu güzel sesli kız da hemen hemen her filmde Betty Grable idi. Hollywood 1933 yılında 37, 1943'te 65 tane müzikal ihraç etmişti.

Milyonlarca insan Judy Garland'ın Bing Crosby'nin, Ginger Rogers, Betty Grable, Cyd Charisse, Fred Astaire, Gene Kelly'nin dansedip şarkı söylemesini seyretmeye koşuyordu.

Hollywood, Broadway'den ödünç aldığı müzikal türüne yeni bir biçim vermeye başladı. Judy Garland'ın sevimli canlılığı, Minelli, Donen ve Kelly'nin filimleri, müzikal türünü Broadway baskısından, sahne gösterisinin cıvık duygusallığından kurtardı. Bir zamanlar bacaklarını hep birlikte kaldırıp indiren bir dizi yarı çıplak kız göstermekle yetini lirken giderek daha sinematografik koreografiler düzenlenmeye, oyuncular sokaklarda, otobüslerde, yeraltı geçitlerinde dansetmeye başladılar. Dans ve şarkı sırf perdeye aktarıl-mış sahne gösterisi olmaktan çıkıp hikayenin ayrılmaz parçaları ve yeni bir anlatım yolu olarak kullanıldı.

Fred Astaire, Gene Kelly gibi sanatçılar, birçok insanın dilleriyle anlatmaya çalıştığını ayaklarının ritmiyle anlatma yeteneğine sahiptiler. Böylelikle salt sinema müzikali doğmuş oluyor ve 1950'lerde müzikaller altın çağlarını yaşıyorlardı.

Ne var ki yeni bir kitle haberleşmesi aracı, televizyon, Hollywood'un eğlendiricilik tekeline son verince, Hollywood bir süre kendi kabuğuna çekildi ve yeni açılış yolları aradı. Müzikaller de diğer Hollywood ürünleri gibi değişen anlayış ve zevk şartlandırmalarına ayak uydurmak zorundaydı.

Geniş perdeli, bol bütçeli üstün yapımlarla insanları televizyonun küçük ekranından koparmaya çalışan ve artık adımını daha temkinli atmak zorunda olan Hollywood tekrar, denenmiş ve tutulmuş Broadway müzikallerini ihtişamlı uyarlamalarla,

perdeye aktarmaya başladı. Müzikallerin ilk çağlarında olduğu gibi Hollywood-Broadway işbirliği başlamış, özgün Hollywood müzikalleri devri kapanmıştı. Sonuç gene Hollywood'un lehine oldu. Broadway'in müziği, Hollywood'un sevilen oyuncularının yüzüne monte ediliyor, milyonlar harcanarak yapılan filimler Hollywood'un cebine milyonlar doluyoruyordu.

ROSE MARIE, THE KING AND I, CARMEN JONES, CARROUSEL gibi uyarlamaların uyandırdığı ilgi WEST SIDE STORY ile uç noktasına erişti. MY FAIR LADY, THE SOUND OF MUSIC, THE UNSINKABLE MOLLY BROWN, STOP THE WORLD I WANT TO GET OFF, FUNNY GIRL gibi müzikaller, o zamana kadarkilerin sınırlarını aşmış, Anglo-Amerikan ülkelerinin dışında da gişe rekorları kırmaya başlamışlardı. Yeni formül de tutmuş, Hollywood eğlendiricilik niteliğini yeniden kazanmasını bilmişti. □ □

BİR YILDIZ DOĞUYOR

A STAR IS BORN

sen:Moss HART,müz:Ray HEINDORF,koreografi:Richard BARSTOW, kost:Irene SHARAFF, dek:Malcolm BERT,fot:Sam LEAVITT(technicolor,cinemascope)
oyun:Judy GARLAND,James MASON,yap:WARNERS 1954

George Cukor "sarhoş bir aktör eskisi tarafından keşfedilip, ünlü bir şarkıcı olan genç kız" hikayesini kullanarak Hollywood müzikal-

lerinin en tipik örneklerinden birini yapmıştır. BİR YILDIZ DOĞUYOR, kulağı ve gözü etkileyen güzel müzikal numaralarının yanı sıra, dramatik yönüyle, Cukor'ın rengi ve geniş perdeyi kullanışındaki titizlikle de müzikal filimler tarihinin en olgun örnekleri arasındadır ve herşeyden önce Judy Garland'ın filmidir..." Judy Garland başlıbaşına bir dünyadır: bazen kambur bir ihtiyar gibi durur, ama gözleri ışıldayıp, dudaklarından ezgiler dökülünce içine bir şeytan girer, her yanından dişi çekicilik akar; siyah çorapları ve kısa gömleğiyle baştan aşağı canlılık ve cazibe haline gelir..." □ □

KOMİK KIZ

FUNNY GIRL

yön:William WYLER,sen:Isobel LENNART,müz:Jule STYNE,dek:Gene CALLAGHAN,fot:Harry STRADLING,(technicolor,panavision),oyn:Barbra STREISAND
Omer ŞERİF yap:RASTAR/COLUMBIA 1968

40 yıla yakın yönetmenlik hayatında ilk müzikal filmini yapan William Wyler; müziğin,filmin dramatik yapısının üstüne çıkmadığı bir mü-

zikal filim yapmaya gayret etmişti Sonuç BEN-HUR gibi soğuk ve kişiliksiz bir filim, salt ihtişam gösterisi değil,Wyler'in damgasını taşıyan,ikinci yarıdaki duygusal sahnelerde bile,cıvıklığa düşmeden hıkayesini ilgiyle izlettiren bir filim oldu.Herbert Ross'un dans düzenlemeleri, New York limanının havadan görünümünden başlayıp, Fanny'nin yakın planında biten helikopter çekimleri gibi görüntü zenginlikleri ve ilk sinema deneyini yapan Barbara Streisand'ın Hollywood'un en son "ses-yıldızı" olduğunu ispatlayan gücüyle FUNNY GIRL son zamanların en başarılı müzikalleri arasına girmiştir. □ □

İPEK ÇORAPLAR

SILK STOCKINGS

yön: Rouben MAMOULIAN, müz: Cole PORTER, dans dü
zeni: Eugene LORING, Hermes PAN, oyn: Fred AS-
TAIRE, Cyd CHARISSE, Janis PAIGE, yap: M.G.M. 1957

Başrolünü Greta Garbo'nun oynadığı Lubitsch'in NINOTCHKA'sının müzikal uyarlaması olan İPEK ÇORAPLARı 1947'nin ünlü müzikali SUMMER HOLLIDAY'in yönetmeni Rouben Mamoulian ile besteci Cole Porter yapmışlardı.

Cyd Charisse, Fred Astaire ve Janis Paige'in formlarının zirvesinde danslarıyla süslenen filmde, Peter Lorre'un dansedip-söylediği "Sibirya", Janis Paige'in "seten-ipek"oyunu ve Astaire-Paige ikilisinin "Stereofonik Ses"adlı nükteli dans-şarkı gösterileri müzikal filimler tarihinin hiçbir zaman unutulmayan numaraları arasındadır. □ □

GIGI

MEET ME IN ST LOUIS, ZIEGFELD FOLLIES, YOLANDA AND THE THIEF, AN AMERICAN IN PARIS, BRIGADOON, KISMET... ve Minelli'nin müzikal filimler tü ründeki son başarısı GIGI oldu.

GIGI, ritmi ve atmosferiyle müzikal filim, hiciv ve alaycılığıyla komedi, insanla çevresi arasındaki çatışmayı yansıtmayı bakımında da dramdır.

Çocukluktan olgunluğa geçen GIGI, MY FAIR LADY'nin Eliza Dolittle'ı gibi, kendini birden aristokrasinin içinde bulur ve Minelli ortaya çıkan gülünç durumları başarıyla kullanarak aristokrasinin alaylı bir portresini çizer. □ □

yön: Vincente MINELLI, sen.-şarkı sözleri: Alan Jay LERNER, Colette'in romanından, müz: Frederick LOEWE, dek-kost: Cecil BEATON, fot: Joseph RUTTENBERG (metrocolor, cinemaScope), oyn: L. CARON, M. CHEVALIER, L. JOURDAN yap: M.G.M. 1958

CAN - CAN

yön:Walter LANG, müz:Cole PORTER, oyn:Shirley MacLAINE, Maurice CHEVALIER, Frank SINATRA, Louis JOURDAN yap:SUFFOLK-CUMMINGS 1959

Cole Porter'in müziğine rağmen CAN CAN başarılı bir film olamamıştır Porter'in sahne müzikalini perdeye uyarlarken orijinal oyundaki güzel müzikli numaraların birçoğu alınmamış;Frank Sinatra'nın şarkılarının yumuşak tonu ve Mac Laine'in dansları dışında filmin ilginç yönü kalmamıştır. □ □

BATI YAKASININ

HİKAYESİ

WEST SIDE STORY

yön:Robert WISE,Jerome ROBBINS,sen:Ernest LEH
MAN, fot:Daniel L.FAPP(technicolor,panavision
70 mm), müz:Leonard BERNSTEIN, dans düzeni:Je
rome ROBBINS,dek:Boris LEVEN,tanıtma yazıları
Saul BASS, oyn:Natalie WOOD, Richard BEYMER,
Russ TAMBLYN,Rita MORENO,George CHAKIRIS
yap:R.WISE MIRISCH/SEVEN ARTS.1961

FUNNY FACE'den sonra yapılan en güzel müzikal olan WEST SIDE STORY yeni müzikal-üstün yapımlar çıkırırının öncüsü oldu. Aslı Shakespeare'in ROMEO İLE JULIET'i olan aynı adlı Broadway müzikalinden uyarlanan filim akrobatik dans düzenlemeleleriyle, teknik imkanların bir kat daha etkili hale getirdiği müziği

ve harici dekorları ustalıklarla kullanan hareketli anlatımıyla bütün dünyada inanılmaz bir ilgi çemberi yarattı.

Arthur Laurents ve Robbins,Shakespeare'i Broadway'e uygularken oyuna çerçeve olarak New York'un yoksul batı yakasındaki ırk çatışmasını seçmişlerdi.Oyunun-ve filmin temeldeki amacının ırk sorunuyla ilgisi olmamasına rağmen R.Wise, Porto-Riko'luların "Amerika" şarkısını belirgin bir hicivle çekmeyi başarmıştı. Başlangıçtaki dans ve iki çetenin ölümlerle biten kavgaları filmin diğer ilginç bölümleri arasındadır. □ □

BYE BYE BIRDIE

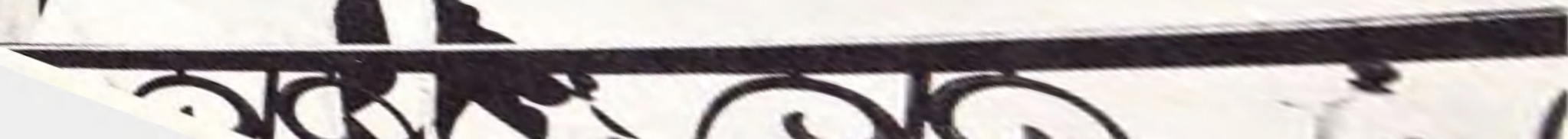
yön:George SIDNEY, sen:Irving BRECHER, Michel STEWART'ın oyunundan,müz.yön:Johnny GREEN,şarkılar:Charles STROUSE, Lee ADAMS, dans düzeni: Onna WHITE, Tom PANKO, fot:Joseph BIROC, (technicolor, panavision), dek:Arthur KRAMS, oyn:Janet LEIGH-Dick Van DYKE, Ann MARGRET, Bobby RYDELL, Ed SULLIVAN yap:Fred KOHLMAR 1963

Hollywood'un Broadway'le işbirliğini tekrardan denediği yeni müzikaller çağında, BYE BYE BIRDIE, sahne müzikalinin sinematografik yollarla nasıl daha canlı, daha etkili olabileceğini ispatlayan en iyi örneklerdendir. Sidney, film boyunca birbirini izleyen neşeli ve akıcı müzikal numaralarla Amerikan gençliğini, Elvis Presley ve diğer pop şarkıcılarını alaya alır. □ □

MY FAIR LADY

yön:George CUKOR, sen:Alan Jay LERNER, müz: Frederick LOEWE, dans düzeni:Hermes PAN, fot: Harry STRADLING (technicolor,s.panavision 70) dek.kos:Cecil BEATON, oyn:Audrey HEPBURN, Rex HARRISON, Stanley HOLLOWAY,Gladys COOPER, Wilfrid Hyde WHITE yap:WARNER BROS 1963

Bernard Shaw'un PYGMALION adlı piyesi üzerine yapılan müzikli oyunun uyarlaması olan MY FAIR LADY, yer yer "filme alınmış tiyatro" hareketlilikteki sahne düzenlemelerine rağmen,dekorları,giysileri, Harry Stradling'in mükemmel fotoğrafları ve Audrey Hepburn'un narin güzelliğiyle eğlendiricilik görevini başarıyla yerine getiren bir film oluyordu.Cukor A STAR IS BORN, LES GIRLS ve LET'S MAKE LOVE'da olduğu gibi, bu filmde de baş kişinin gözlerimizin önünde değişip, yeni bir çehre kazanmasını ve riyor...Viktorya çağı İngilteresinde taşra kızının aristokrat hiyerarşeye ayak uydurma zorluklarından doğan komik durumlar ve Shaw'un dil oyunları filmin sürükleyici yönleri... □ □

KOMİK YÜZ

FUNNY FACE

Yönetmen: Stanley DONEN, senaryo: Leonard GERSHE, müzik: Leonard GERSHE, George GERSHWIN, dans düzeni: Eugene PERCING, Fred ASTAIRE, görüntü danışmanı: Richard EDON, fotoğraf: Ray JUNE (technicolor), dekor: Hal PEREIRA, oynadı: Fred ASTAIRE, A. HEPBURN, M. AUCLAIR
Yayıncı: PARAMOUNT, 1956

Bir modaevi fotoğrafçısıyla, modeli arasında gelişen aşkı anlatan basit bir konuyu sevimli ve zekice buluşlarla dolu bir müzikal film haline sokmak ancak Hollywood tipi müzikallerin ustası Donen'in yapabileceği bir iştir. Donen kişilerin ilişkilerini mümkün olduğu kadar duygusallığa kaçmadan işlemeye çalışmış, etkili bir ezgi-ritim beraberliği sağlamasını, Paris görünümelerini başarıyla kullanmasını bilmişti.

KOMİK YÜZ'ün bir diğer başarılı yönü de zamanında, hatta bugün bile Amerikan sinemasında çekilen en güzel görüntülü filimlerden biri olmasıdır. □

YORUCU GÜNÜN AKŞAMI

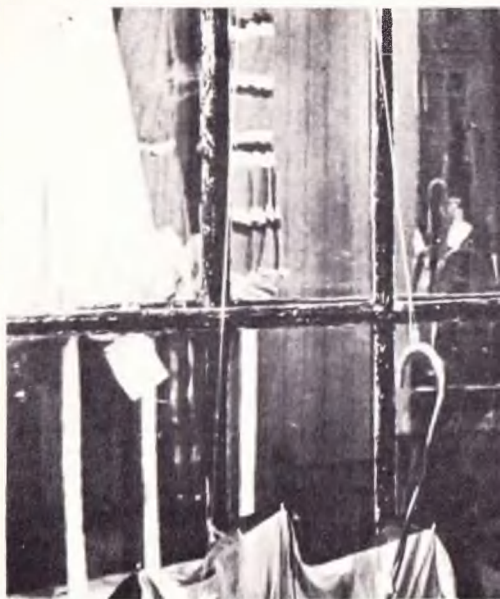
A HARD DAY'S NIGHT

yön:Richard LESTER, sen:Alun OWEN,fot:Gilbert TAYLOR,müz.yön:George MARTIN, şarkılar: John LENNON,Paul MCCARTNEY,oyun:John LENNON,Paul McCARTNEY, George HARRISON, Ringo STARR,Wilfred BRAMBELL
yap:UNITED ARTISTS 1964

Richard Lester'in ünlü popüler müzik topluluğu "The Beatles" ile

yaptığı A HARD DAY'S NIGHT kısa bir süre içinde milyonlarca gencin sevgilisi haline gelen Liverpool lu dört delikanlının bir günlerini anlatan basit bir belge filmi hava sını taşıyor.Lester film şarkılarını hiç mübalağaya kaçmadan bir televizyon konseri hazırlığı içine yerleştiriyor ve geleneksel müzikallerin düzenlenmiş dans sahneleri yerine,dört genci tarlalarda deli gibi koşuşturuyor.

Lester'in herşeyden önce anlatmak istediği;basının,televizyonun şartlandırma yöntemleriyle bir efsane haline gelen bu dört delikanlının da herkes gibi olağan insanlar oldukları... □ □

LES DEMOISELLES

CHERBOURG ŞEMSİYELERİ

LES PARAPLUIES DES CHERBOURG

sen-yön: Jacques DEMY, müz: Michel LEGRAND, fot: Jean RABIER (eastmancolor), dek: Bernard EVEIN, oyn: Catherine DENEVUE (Génèvieve), Nino CASTEL NUOVO (Guy), Anne VERNON (anne), Marc MICHEL (Roland)
yap: MAG BODARD FR.1963

ROCHEFORT'LU KIZLAR

LES DEMOISELLES DES ROCHEFORT

sen-yön: Jacques DEMY, müz: Michel LEGRAND, kore ografi: Norman MAEN, fot: Ghislain CLOQUET (eastmancolor), oyn: Catherine DENEVUE, François DORLEAC, Jacques PERRIN, Gene KELLY, Danielle DARRIEUX, George CHAKIRIS, Michel PICCOLI FR.1965

"Evrensel olan tek sorun aşktır , ben filimlerimde güzel müzik,güzel sinema ve güzel renklerle aşktan başka hiçbir problemi olmayan insanların hikayelerini anlatmak istiyorum"(!) Jacques DEMY

Hollywood'un dışında yapılan müzikli filimler içinde-Amerikan geleneğinin dışına pek çıkmayan İngiliz müzikallerini saymazsak-en ilginç denemeler Fransız Jacques Demy'nin

filimleri oldu.Demy,CHERBOURG ŞEMSİYELERİ'nde Michel Legrand'ın da yardımıyla yeni bir müzikal film tarzını araştırıyor ve bütün filmin diyaloglarını ezgiyle verenek bir"opera film"yapıyordu.Demy yapay, sulusepken duygusal evreninin etkisini kuvvetlendirmek için Cherbourg sokaklarını boyatmış ve müzik-renk uyuşumunu sağlamaya çalışmıştı. Demy'nin ikinci müzikal filmi daha az duygusal ve daha çok hareketliydi.DEMOISELLES DES ROCHEFORT ile, Demy tipi müzikal,opera filminden çok operet-film olmaya yaklaşıyor, Amerikan Müzikalının Fransızlaşmış yorumu haline geliyordu. □ □

MÜZİKAL FİLMLER

8	mart	ptesi	İPEK ÇORAPLAR/ SILK STOCKINGS	ROUBEN MAMOULIAN
	16.30,	19.00	Fred Astaire, Cyd Charisse	metrocolor-cScope ABD 1957
9	mart	salı	MY FAIR LADY	GEORGE CUKOR
	16.30,	19.00	Audrey Hepburn, Rex Harrison	technicolor-panavision ABD 1964
12	mart	cuma	BİR YILDIZ DOĞUYOR/ A STAR IS BORN	GEORGE CUKOR
	16.30,	19.00	Judy Garland, James Mason	technicolor-cScope ABD 1954

AKADEMİ KÜLTÜR ŞENLİĞİ

15	mart	ptesi	BİTMİYEN YOL	DUYGU SAĞIROĞLU
	16.30,	19.00	Fikret Hakan, Selma Güneri	TÜRKİYE 1965
16	mart	salı	SIRADAN FAŞİZM/ OBIKNOVENNIY FAŞİZM	MIHAIL ROMM
	16.30,	19.00		SSCB 1965
18	mart	cuma	KAÇAKLAR/ THE CHASE	ARTHUR PENN
	16.30,	19.00	Marlon Brando, Jane Fonda	ABD 1965
	20.30		AÇIK OTURUM: "TÜRKİYE'DE SİNEMA, SANSÜR SORUNU, DEVRİM SİNEMASI"	
22	mart	ptesi	POTYOMKİN ZIRHLISI/ BRONENOSETZ POTYOMKİN	S.M.AYZENŞTAYN
	16.30,	19.00		SSCB 1925
23	mart	salı	KANAL	ANDRZEJ WAJDA
	16.30,	19.00	T.Izevska, T.Janezcir	POLONYA 1957

MÜZİKAL FİLMLER

28	mart	cuma	CHERBOURG ŞEMSİYELERİ/ LES PARAPLUIES DES CHERBOURG	JACQUES DEMY
	16.30,	19.00	Catherine Deneuve, Nino Castelnuovo	eastmancolor FRANSA 1963
29	mart	ptesi	BATI YAKASININ HİKAYESİ/ WEST SIDE STORY	JEROME ROBBINS-ROBERT WISE
	16.30,	19.00	Natalie Wood, Richard Beymer	technicolor-panavision ABD 1961
30	mart	salı	KOMİK YÜZ/ FUNNY FACE	STANLEY DONEN
	16.30,	19.00	Fred Astaire, Audrey Hepburn	technicolor-vistavision ABD 1956
2	nisan	cuma	ROCHEFORT'LU KIZLAR/ LES DEMOISELLES DES ROCHEFORT	JACQUES DEMY
	16.30,	19.00	C.Deneuve,Françoise Dorleac,Cene Kelly	eastmancolor FRANSA 1965
5	nisan	ptesi	YORUCU GÜNÜN AKŞAMI/ A HARD DAY'S NIGHT	RICHARD LESTER
	16.30,	19.00	The Beatles, Wilfred Brambell	İNGİLTERE 1964
6	nisan	salı	BYE BYE BIRDIE	GEORGE SIDNEY
	16.30,	19.00	Janet Leigh,Ann Margret	technicolor-panavision ABD 1963
8	nisan	cuma	GIGI	VINCENTE MINELLI
	16.30,	19.00	Leslie Caron, Maurice Chevalier	metrocolor-cScope ABD 1958
12	nisan	ptesi	CAN-CAN	WALTER LANG
	16.30,	19.00	Frank Sinatra,Shirley MacLaine	technicolor-cScope ABD 1959
13	nisan	salı	KOMİK KIZ/ FUNNY GIRL	WILLIAM WYLER
	16.30,	19.00	Barbra Streisand, Ömer Şerif	technicolor-panavision ABD 1968

* "AKADEMİ KÜLTÜR ŞENLİĞİ" FİLM GÖSTERİLERİ, DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ İLE ORTAKLAŞA DÜZENLENMİŞTİR.

